

МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВОЇ СТРУКТУРИ ОБОРОТНОГО КАПІТАЛУ ТОРГОВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Ураховуючи важливу роль оборотного капіталу як найвагомішої та наймобільнішої частини фінансових ресурсів, за рахунок яких авансуються різні елементи оборотних активів підприємств торгівлі, особливої уваги потребує формування оптимальної фінансової структури загального та оборотного капіталу як фінансових джерел необоротних та оборотних активів торговельних підприємств.

Протягом досліджуваного періоду спостерігаються різновекторні тенденції у формуванні структури оборотного капіталу торговельних підприємств України: неухильне зростання абсолютних сум та питомої ваги довгострокових та короткострокових зобов'язань, зменшення обсягу та питомої ваги власних коштів у структурі інвестованого в активи капіталу торговельних підприємств.

Аналіз показав, що переважна більшість вітчизняних підприємств оптової та роздрібною торгівлі України відчуває гостру нестачу власних фінансових ресурсів для інвестування в загальний та оборотний капітал, який є джерелом фінансування оборотних активів, що зрештою впливає на рівень фінансової стійкості, ліквідності, платоспроможності й рентабельності фінансово-господарської діяльності торговельних підприємств.

Така диспропорція у сформованій структурі активів і капіталу підприємств торгівлі України свідчить про високий рівень дефіциту власних коштів, у тому числі для формування власного оборотного капіталу, високу залежність торговельних підприємств від позикових ресурсів та кон'юнктури відсоткових ставок на кредитному ринку, що впливає на загальний фінансовий стан та рівень фінансової безпеки підприємств торгівлі.

Основними принципами, яких слід дотримуватися під час фінансування необоротних та оборотних активів підприємств оптової та роздрібною торгівлі за рахунок власних та позикових джерел капіталу мають бути: досягнення оптимального співвідношення між ціною фінансових ресурсів та дохідністю тих частин активів, у які вони вкладені; оптимізація термінів залучення, використання та повернення кредиторам позикових коштів і тривалості обороту відповідних частин оборотних активів; досягнення цільових рівнів рентабельності, ліквідності, фінансової

стійкості в процесі використання оборотних активів торговельного підприємства.

Показник середньозваженої вартості оборотного капіталу є вимірником дохідності та рентабельності операційної діяльності торговельного підприємства, базовим критерієм ефективності фінансово-господарської діяльності підприємства торгівлі загалом.

Чим більший потенційний ризик та високу ціну несе конкретне фінансове джерело формування загального та оборотного капіталу, тим більшу економічну віддачу та рентабельність воно повинно мати в процесі інвестування в необоротні та оборотні активи та їх використання під час фінансово-господарської діяльності підприємств торгівлі.

У процесі диференційованого вибору джерел фінансування активів підприємств оптової та роздрібною торгівлі основними цілями ефективного управління мають бути: оптимізація фінансової структури джерел формування власного та позикового капіталу, досягнення фінансової рівноваги між джерелами фінансових ресурсів та напрямками їх інвестування в різні складові частини необоротних та оборотних активів.

Формування збалансованої оптимальної структури активів і капіталу дозволить мінімізувати фінансовий ризик, підвищити фінансову стійкість, плато- та кредитоспроможність, забезпечити фінансову безпеку торговельних підприємств

Таким чином, фінансовий стан і ефективність фінансово-господарської діяльності підприємств торгівлі значною мірою залежать від сформованої вертикальної та горизонтальної структури балансу, оптимального співвідношення між складовими елементами активів і капіталу, достатньої наявності власних та вартості позикових джерел коштів, що потрібні для фінансового забезпечення соціально-економічного розвитку торговельних підприємств.

Ураховуючи домінуючу роль позикового капіталу у формуванні фінансових ресурсів торговельних підприємств України, з метою формування оптимальної фінансової структури оборотних активів і оборотного капіталу підприємств торгівлі, слід аналізувати рівень відсоткових ставок за різними видами кредитів, оскільки вони впливають на ціну позикових фінансових ресурсів, ураховувати строки залучення, використання та повернення позик, оцінювати рівень рентабельності використання короткострокових та довгострокових позикових коштів, вкладених у різні складові елементи оборотних та необоротних активів підприємств торгівлі, з урахуванням ризикових, інфляційних та кон'юнктурних соціально-економічних чинників.